

ВСЕСВІТ

1934

Київ

ОДЕСЬКІ МАНЕВРИ

№ 41.

Ціна 15 коп.

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ

**ЄДИНИЙ НА УКРАЇНІ ІЛЮСТРОВАНИЙ
ХУДОЖНІЙ ТИЖНЕВИК**

„ВСЕСВІТ“

Що-тижня: українська, всесоюзна й закордонна хроніка в ілюстраціях. В кожному номері понад 60 ілюстрацій. Новини науки, техніки, мистецтва.

Оповідання й вірші кращих українських письменників та поетів, а також переклади з найвідоміших закордонних авторів.

Обкладинки на дві, на три фарби.

„Всесвіт“ коштує на місяць—60 коп. На пів року—3 крб. 60 коп. На рік—7 крб. 20 коп.

Адрес редакції і головної контори: Харків, вул. Карла Лібкнехта 11.

№ 41

жовтня
року

ВСЕСВІТ

ХАРКІВ,
вулиця Карла
Лібкнехта № 11

Фундатор В. БЛАКИТНИЙ

Червона Армія на маневрах. Кіннота

ЦЕНТРАЛЬНА
НАУКОВО-УЧБОВА
БІБЛІОТЕКА.

ОПОВІДАННЯ ПРО ЛІКАРЯ ПЕРЕ- ГУДУ І ФАРМАЦЕВТА БАСІСА.

Гумореска Леоніда Чернова.

1.

МИКОЛУ БАСІСА приятелі-фармацевти знали, як незрівняного знавця і фанатика свого діла.

В своїй лабораторії, біля стола з таємничими пляшечками і колбочками, він нагадував надхненого полководця під час бою.

Але досить йому було, закінчивши справи, вийти з лабораторії—як він моментально погасав, в'янув, зморщувався, як гумове чортиня.

Біля своїх ліків він жив і горів.

В компанії ж знайомих, під час палких розмов про Чemberлена і полове питання, він солодко куняв. Зустрічаючись з закоханою в нього гарненькою Фірочкою Гудзик, він стримано позіхав і бурмотав щось невиразне про перевтому.

Одного разу він заснув, катаючись на велосипеді...

Очнувши в лікарні, він пояснив здивованому лікареві Перегуді, що йому здалося, ніби він їде не на велосипеді, а в купе м'ягкого вагона—дуже вже рівний, спокійний був шлях.

Лікар зареготав і грайливо штурхнув фармацевта пальцем в живіт.

Так почалося знайомство між фармацевтом Басісом і лікарем Перегудою.

2.

О 12-й годині ясного соняшного дня лікар Перегуда в одній сорочці сидів коло свого стола, квапливо закінчуючи статтю для медичного журналу.

Ззаду ледве чути рипнули двері. Перегуда закінчив фразу поставив крапку і озирнувся.

В куточку в кріслі безтурботно дрімав сонний Басіс, а з його одержі струмочками стікала вода.

— Ей ви там! Юначе!—крикнув лікар.—Що це у вас за дощовий вигляд?

Басіс одкрив очі і позіхнув:

— А, чорти б їх забрали, отих роззяв, наших капітанів! Катався я оце зараз по Дніпру на човні... Ну, сонце там, знаєте... спека, тиша... я й задрімав трохи. Прокинувся вже в воді.

Якийсь ідіотський пароплав налетів на мене, перевернув човна. Стільки метушні, турбот—просто жах. На превелику силу знайшов вашу кватирю.

Знайомий міліціонер показав... Страшенно спати хочеться... А-а-е-ах!.. Лікар переодяг Басіса в костюм і серйозно сказав:

- Слухайте, Басіс. Ви—нещасна людина.
- Чому то так?
- Та ви ж все життя своє проспите.
- А що ж мені робити?

Нова скульптура І. Жукова—„Жо...

Тиждень сліпих. В Москві організовано виставку робіт сліпих. На фото—шаховий турнір. Сліпі—Ерошенко і Назаров грають в шахи з відвідувачами виставки.

— Людину вам треба знайти. Покохайтеся вам треба.

— Гм... Ви серйозні?

— Серйозніше бути не може.

Басіс раптом почав пробурмотав:

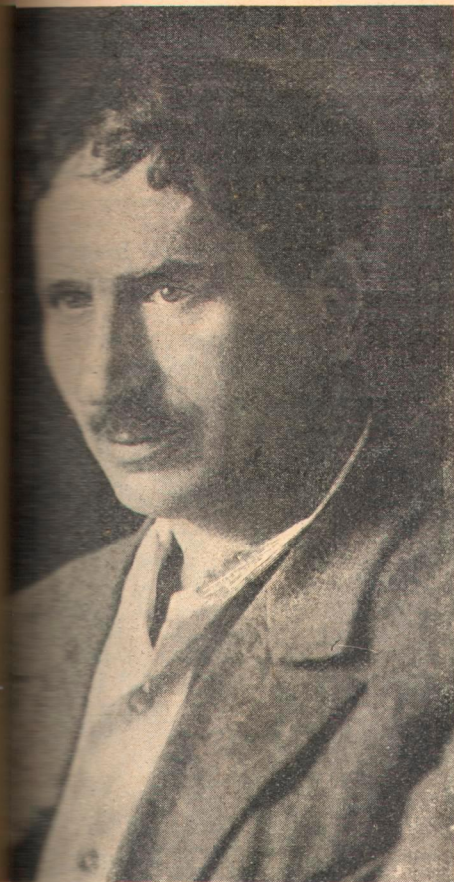
— Гм... Признатися...

Я й сам учора про це думав. Зустрів на вулиці одну даму. Краси надзвичайної!

Так, знаєте, ласкала вона на мене—як ко мені стало, і подумав... Тільки ні! Куди ж я людина недотепна, на, ледарювата... А тут—поділунки, ласкаві ді, всякі там побачення... Ні, куди мені! Чи впораюсь.

Лікар страшенно готав і вхопив Басіса за плечі:

— Ой, мацапурова! Незграбо голандська! ви ж, можливо, свої руки пускаєте! Не чуєте, не допущу! Ви з нею знайомі? Коли гуляє? Вранці? Не пізніше, як завтра, винні з нею познайомитися? Чуєте ви, чи ні? Це моє чести. Інакше я з нею посварюся!

— А, цур йому... Я і знайомитися не вмію, і розмовляю погано.

— А подобається вона вам?

— Ого! Ще й як!

— Ну, так сідайте отут, біля мене, Зараз я навчу вас, дитино ви безпорадна. Ну й молодь тепер пішла! Ну, слухайте. Підходите ви, значить до неї, ввічливо вклоняється... От давайте зробимо це. Ви—це ви, а я—це вона. Ну, вклоняйтесь. Та не так, а отак-о! Зробіть ще раз...

Години дві вчив лікар Перегуда сонного Басіса.

Навчивши, похвалив, весело ляпнув по спині і відпустив з миром.

3.

Зустрілися вони за три дні в кав'ярні.

— Басіс, доброго здоров'ячка! Ходіть сюди. Ну, як?

— Познайомився...

— Та невже? От чудесно. Все зробили, як я казав?

— Точнісінько. Не знаю вже, як мені дякувати вам.

— Ну, розкажіть, розкажіть. Що ж ви їй казали?

— Майже нічого. Говорила ввесь час бона. А я здебільшого

— Чого ж ви мовчали, стовпи телеграфний?!!

— А що ж мені говорити? Сказав, що Київ гарне місто... працюю в 4-й аптеці... А більше—що ж я скажу? Хотів

поцілувати, а вона як схопиться: „Божевільний,—каже,—хіба можна в-день на бульварі при людях цілуватися?!“ Я образився і пішов собі.

— Пішли?! Та як же ви сміли піти?!!

— А чого ж вона лається?..

Лікар Перегуда ляснув себе по стегнах:

— Ах, юначе-юначе! Ви трохи всю справу не зіпсували. Ну хто ж такі після першого знайомства лізе цілуватися? От дитина! Ну, гаразд... Присувайтесь ближче, я вам дам дальші інструкції.

— Все життя буду вам вдячний.

— Нема за що. Ваше кохання—це діло моїх рук і моєї честі. Так от слухайте. Порядок такий: перший вечір—захоплени погляди. Другий—ніжне стискання рук. Третій вечір—можете взяти її за талію і поцілувати отут-о, не нижче. Розумієте? Тільки попереджаю: жодного насильства. Коли вона протестує занадто рішуче,—найкращий спосіб—схопіться з лави побігати трохи перед нею, розпачливо ламаючи руки (свої звичайно), хапаючи себе за голову, стогнучи:—„О, що ви зі мною робите!“... Розумієте? Потім знову хапайте за талію...

Якщо вже четвертий вечір, можете спробувати „припасти до її губ палким поцілунком“. І зауважте ще найголовніше: ніколи не сперечайтесь з жінкою, розумієте? Згоджуйтесь і вибачайтесь—а своє діло робіть. Коли ви, наприклад, занадто палко поцілували її в плече, і вона каже — „Божевільний, як ви смієте“,—тут ви повинні вхопити себе за волосся і тремтячим від хвилювання голосом сказати:—„О, простіть мене, будь ласка! Я забув себе. Даю вам слово честі, присягаюся вам своїм життям, що я більше ніколи в світі не зроблю цього!“... І зараз же цілуєте її в друге плече... Будьте певні, що більше протестів не буде. А коли будуть—знову вибачайтесь, присягайтеся—і знову цілуєте. Зрозуміли?

— Гос-споди, та відкіля у вас такі дорожні рецепти?

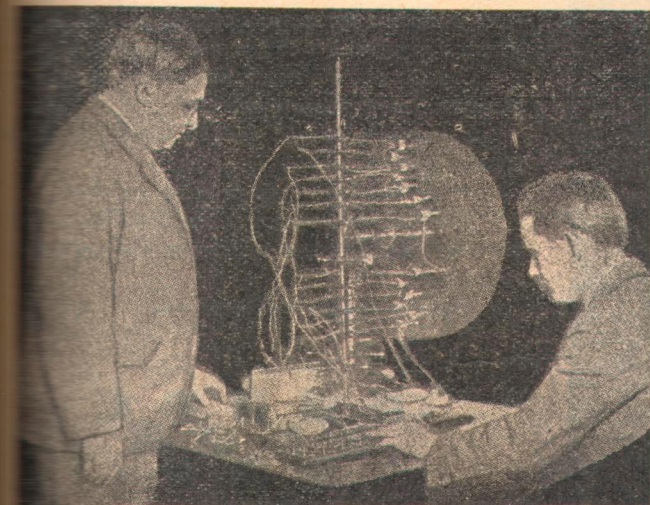
— Досвід, шановний юначе, досвід!.. Двіста-випробуваний спосіб. Ручуся за успіх. Цим способом я на протязі місяця заволодів серцем моєї жінки. Непохитно вірю, що й вам він стане в пригоді.

Ну, запузирюйте, юначе. Щастя вам доля!

Довго сидів Басіс, записуючи щось у блокноті.

Постамент Бісмарка. Цього постаменту було вивезено царським руським урядом у часи імперіалістичної війни зі східної Прусії. Недавно радянським урядом було повернено цього постаменту Німеччині.

Електричний орган. Американський вчений Норман демонструє апарату з фотоелектричною камерою, що грає за допомогою електричного світла.

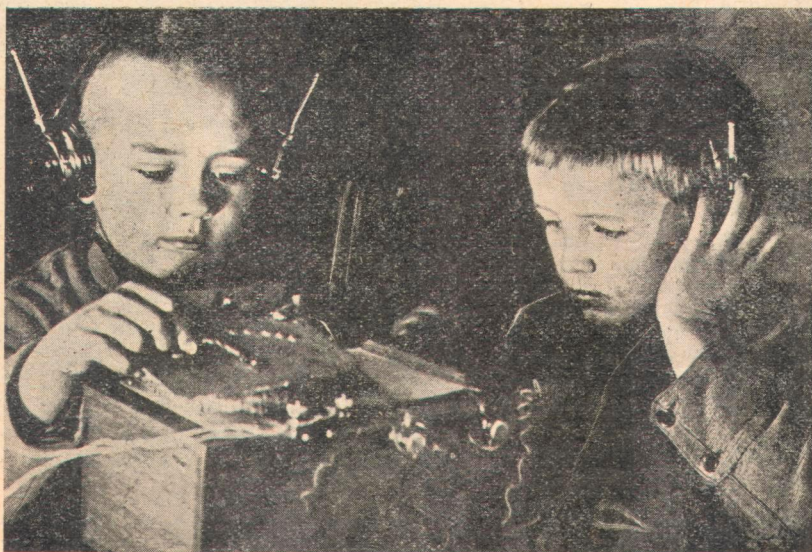
До повстання індіців у Болівії. Президент Силес.

— Звичайно, ні. Можу сказати, що мій успіх, моє щастя— це діло ваших рук. Вона між іншим казала,—самозадоволено захихикав Басіс,—що я—перше її справжнє кохання. Бо її чоловік, вона каже, такий йолоп, якого ще світ не бачив.

— Охоче вірю,—хитро засміявся Перегуда. У таких чулих чудесних жінок—чоловіки завжди бувають неймовірні ідіоти.

— Кретини.

— І уявіть собі,—зареготав лікар:—сидить отака гладка роспутня свиня дома, чухає своє огидливе волохате черево—і не уявляє собі, що його жіночка

Радіо набуває все більшого значіння для населення. На нашому фото—хлопчики, що сами зробили апарата, слухають передачу

4.

Тихого теплого зоряного вечора вийшов лікар Перегуда з засідання в медичному товаристві і на розі зіткнувся з Басісом.

Його не можна було впізнати. Очі його сяяли як дві зірки. Він Перегуду за руку і труснув її з такою енергією, що той застогнав.

— Дякую!!—заверещав Басіс.—Дякую і вклоняюсь низенько доктору-вчителю! До самої смерті благословлятиму ваше ім'я!

— Ну, що, кажіть. Успіх?

— Він питає! Скажений, головокрутний успіх! Вона моя! Вчора довго прчалася, голубонька, але ж Басіс теж не дурень, хе-хе! Завдяки вашим поради—і знов у наступ. Любий мій!

Я кохаю, я ожив, я ніби в друге на світ народився. Як мені дякувати вам?

Лікар Перегуда відчув задоволення художника, що скінчив, нарешті, свій найвідповідальніший твір.

— Я такий щасливий, —закекекав Басіс,—що не можу втриматись од спокуси—показати вам цю красуню, цю надзвичайну жінку. Ходіте! У мене зараз з нею побачення на бульварі. Ей, візник!..

По дорозі лікар Перегуда лукаво посміхався і говорив:

— А признайтеся, юначе: як би не я—ні чорт б у вас не вийшло, га?

Джим Ларкін, вождь революційних профсоюзів Ірландії, що приєдналися до Профінтерну

палко цілує ваші губи, хо-хо!.. Так їм і треба старим ідіотам. Хай знають...

До самого бульвару лікар Перегуда ревно в'їдливо знущався з обдурених чоловіків.

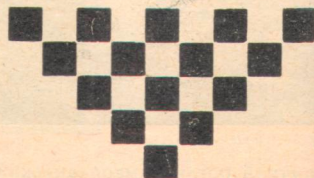
Стрибнувши з візника, Басіс потяг лікаря до заповненого вечірнього бульвару.

З глибини темної алеї їм назустріч вийшла молода струнка дама.

— Знайомтеся!—гукнув щасливий Басіс.

Лікар Перегуда глянув на даму, вилупив очі, застогнав і, скрегочучи зубами, безсило притиснувся до дерева.

Перед ним стояла його жінка.

ДВОХТИЖНЕВИК ОЩАДЖЕННЯ

Нарис Г. Шойхета.

Двохтижневик ощадження, що про-
тепер, збудоважив широкі робіт-
маси і зайвий раз підкреслив їхню
громадськість. Всі зрозуміли велике
що його мають вклади в ощадні
як для держави, так і для зміцнення
нашого добробуту.

З великим піднесенням проходять
заводські і цехові зібрання, де
колективно роблять вклади до
заводських ощадних кас. В числен-
фабриках ощадної каси по всіх районах
де інтенсивна робота.

* * *

Дуже організовано проходить вербу-
членів на фабриках і заводах.

Щодня то в одному, то в другому цеху
перерви відбуваються доклади і
про значіння двухтижневника.

Загули заводські гудки, сповіщаючи
перерву. В мідно-ливарному цеху ХПЗ
робітники з бралися в червоному ку-
сі, сіли снідати за великим столом,
з великим пляшками з молоком, великим
з окропом, а між ними сів до-
ч, що під акомпаніментом апетитно-
багатих ротів здоровими
зубами плавно розповідає про
позиції індустріалізації і двухти-
ощадження для народного гос-
ства та соціалістичного будівництва.
звучних запитань, короткі прямі від-
розвівають всякий сумнів. Всі поста-
колективно вступити членами
з автоматичним відрахуванням од
получки і десятки рук простяга-
за заявами, що тут же мозолістими,
руками починають заповню-
... Лунає протяжний гудок. Перерва
і всі задоволені свідом'стю, що
щось корисне для себе і для
заводи, з подвійною енергією поверта-
до своєї роботи.

* * *

Двохтижневик наближається до кінця
Червоної столиці України, як і по всьому
Сходу, в каси вступають десятки ти-
нових вкладників і це зайвий раз
високую свідомість широких мас
Радянського Союзу.

Двохтижневик ощадження на заводах ДЕЗ та Паровозобудівельному. Робітники за-
повнюють анкети ощадної каси, роблять вклади.

Редакція журналу „ВЕСЕВІТ“ доводить до відома письменників,
що прийом оповідань на конкурс до журналу припинено. Жюрі
конкурсу приступило до розгляду оповідань і в найближчий час
буде оголошено про наслідки конкурсу.

Редакція.

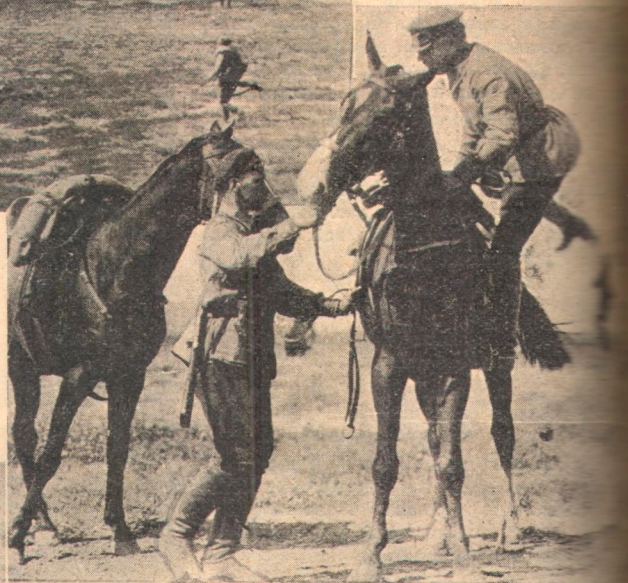

ЧЕРВОНА АРМІЯ НА МАНЕВРАХ

Тов. Будьонний серед командного складу в розмові про чергові плани маневрів.

„Сині“ наступають на „червоних“. „Червоні“ засіли за сидищем.

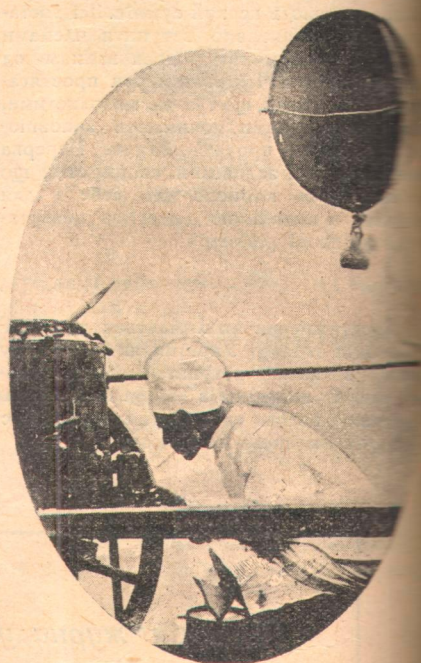

Тов. Ворошилов виїздить на поле. Ліворуч—висадка десанта.

Ліворуч — десантне військо на палубі судна перед висадкою.

Праворуч—походна „червоноармійська“ кухня.

- „Сині“ захопили Одесу...
- „Червоні“ висадили десанта...
- Перший бій „синіх“ з „червоними“...
- Тов. Ворошилов і Будьонний виїхали на фронт... Т. т. Якір і Бубнов стежать за розвитком воєнних подій...

Одеські маневри були найбільшими в Союзі. Не дивно, що всі вожді Червоної армії на чолі з т. Ворошиловим, прибули в Одесу, щоб стежити за „фронтом“.

Військові частини, що брали участь в маневрах, були розподілені на „синіх“ і „червоних“. „Сині“, захопивши Одесу, пробують поширитися в Одеському районі; „червоні“, виса-

дивши десанта, ведуть наступ на Одесу. В „боях“ беруть участь і аероплани, і газово-хімічні загоны.

Пролетаріят і селянство Одеси, радо зустрічаючи військові частини, організували свої загоны, що вилилися з „синіх“ і „червоних“.

Крім суто воєнного, маневри мали велике політичне значіння, бо вони вилилися в тісну змичку робітництва й селянства з червоноармійцями. Значіння маневрів підкреслив Комвоєнмор та Голова Реввійськради т. Ворошилов, що часом стежив за маневрами.

ВИНОГРАД

ВИНОГРАД—продукт сонячного півдня...

Починаючи з серпня місяця й до листопада ізо-термічних вагонів щодня при-їжджають великі центри—Харків, Київ, Миколаїв, Одеса, Ізмаїл, Шасла, Мускат, Мадлен, Чаус, улюблені сорти, що їх вимагає північ. У виноградного сезону в виноградні мухи на мед, злітаються різні пред-уповноважені, агенти, комісiонери, кооператори, експедитори, заготів-

сують, хвилюються і набивають ціну. А добродушні кооператори-виноградарі беруть завдатки, просять не хвилюватися, частують вином і намагаються здерти сьому шкуру.

Наші великі виноградні центри—Ташкент, Астрахань, Кавказ—дуже далекі, тому видатки на приставку винограду дуже сильно збільшують його ціну. Лишається Крим, Донська область і Нижній Дніпро, що за останній час має найсерйозніший намір вирватися з лещат його сильних супротивників. Район Основа—Британи—Козачі Лагері—Алешки—Гола Пристань—Збурівка,—це все виноградні і фруктові садки.

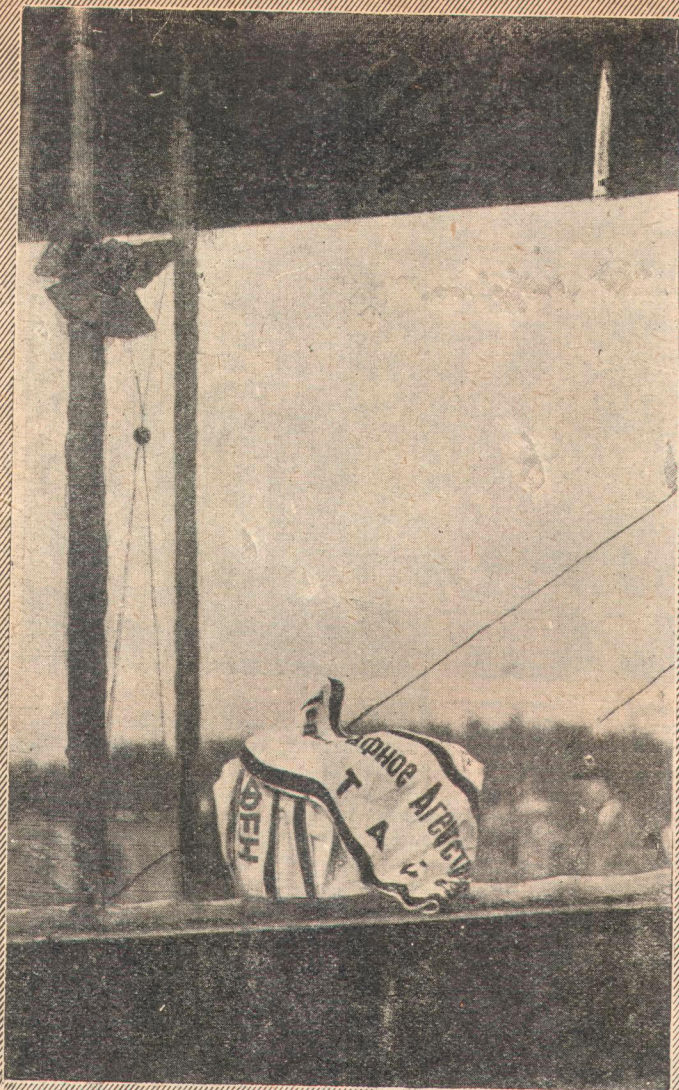
Заведена в 1890 р. швейцарськими колоністами на Придніпровських пісках виноградна культура ступнево поширилася по всьому районі, і тепер уже перекидається на правий чорноземний беріг Дніпра. В Херсонській окрузі в 1914 р. площа виноградників складала 3.557 дес., в 1921 р. вона скоротилася до 1.640 дес., в 1926 р. вона вже перейшла за цифру 1914 року, складаючи тепер площу в 4.195 десятин.

А. Петражицький

закупальники, маклери, спе-ціальні крамарі - перекуп-ці, що бо зна хто. Майже всі представляють якісь трести, об'єднання, кооперативні спілки, споживчі союзи, всі вони показують аршинні по-дають завдатки, гала-

Московский крематорий. Громадянський похорон, організований «Промвоздух». Віддають свою останню шану померлому голові завкому тов. Матешук.

Повітряний похорон американського журналіста Відфен Вальтера, кореспондента «Асошіейтед Пресс». На малюнкові урни на крилі аероплану.

Одеські маневри. Група пілотів Н-ської авіаескадрилі. Ліворуч А. Я. Охотін, призначений повпредом СРСР в М...

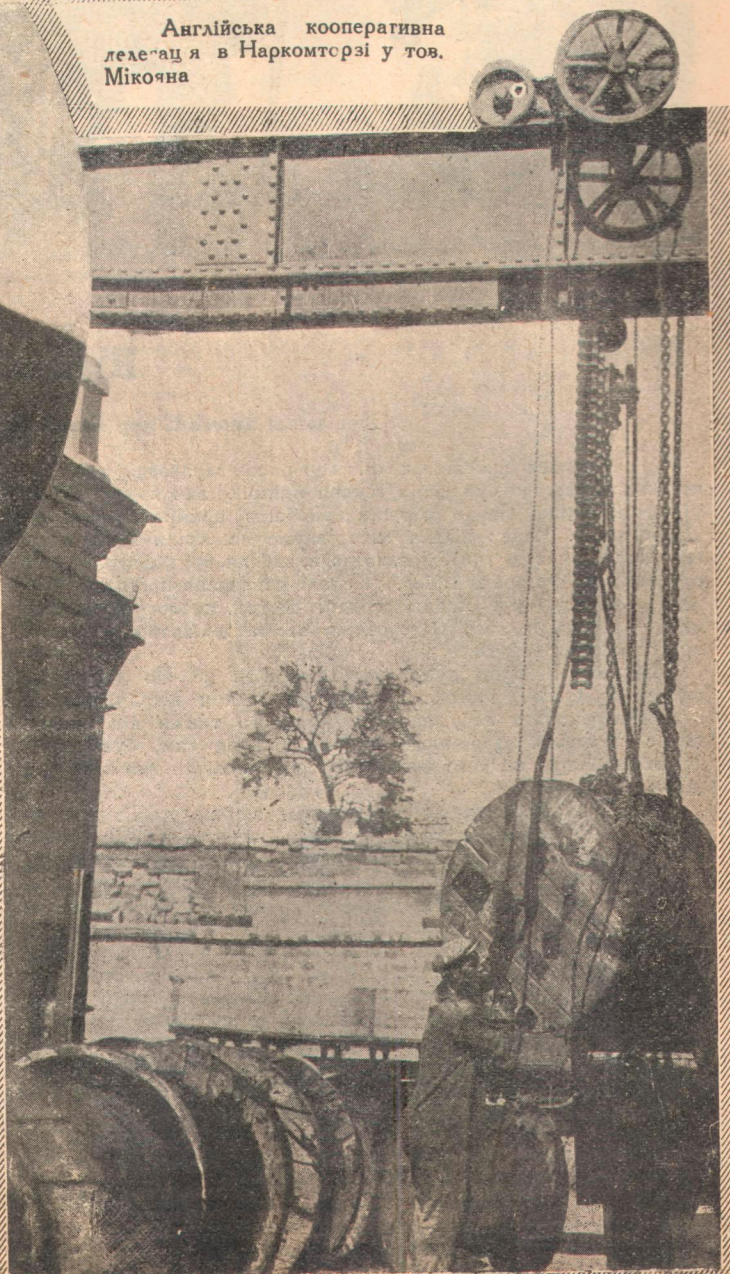

Англійська кооперативна
делегация в Наркомторзі у тов.
Мікояна

Д. В. Богомолов,
призначений півпредом
СРСР у Польщу.

Праворуч Раціоналізація виробництва. На канатному заводі встановлено мостовий вантажний підйомний кран, що здешевлює продукцію.

Полтавський ярмарок

Мал. худ. М.

ШТЕПСЕЛЬ.

Оповідання Гермінії цур Мюлен для „Всесвіта“. Переклад М. Ільтичної

Це почалося ще зі школи. Товариші глузували з нещасного карапуза, що був на пів голови ничжчий за кожного з них, уїдливиий рудий Пауль перший знайшов прикре прозвіще — „Штемпель“. Через кілька місяців уже всі звали його тільки Штепселем; навіть учителі, здавалося, забули, що в журналі його записано як Фрідріха Бібера. Поволі ненависне прізвисько прохопилося й додому. Дебелі огрядні сестри, повногруда велика мати — всі звали його Штепселем, звали делікатно, з легким пригласом співчуття.

Штепселеві було дуже тяжко терпіти це. По дорозі до школи він довго простоявав перед дзеркалами вітрин, намагався переконати себе, що від минулого тижня він значно підріс і потощав. Даремно, — він, як і перед тим, був малий, кводий хлопечко, на кого його товариші однолітки дивилися все згори.

Дебелі огрядні сестри повиходили заміж, повиїздили до інших міст; велика повногруда мати зазнала удара; тепер Штепсель став єдиним годувальником родини. Батька вже за багато років перед тим було вбито підчас вибуху парового казана.

Штепсель працював на будівельних роботах. Він стояв при могутнім крані, при страховищі на 35 метрів височини, що за іграшку підхоплювало будь яку велику вантажу. Ніби той безпорадний куцак, що потрапив до народу велетенів, стояв там Штепсель малий і кводий. Коли він дивився на кран угору, його руки мляво спадали, і слюзи підступали йому до горла. Були ще й інші вороги на будівельних роботах: незручні й важкі залізні сволоки. Коли треба було їх піднімати, вся кров біла в голову, червоні кола мигтіли перед очима, все тіло опливало потом.

Проте Штепсель не смів виявляти свого слабосилля: хоч і малий на зріст, він знову й знову мусив доводити, що він працьовитий робітник, що його добре можна використовувати, що його неможна звільнити. Інакше... Штепсель іноді проходив повз біржу праці і бачив довжелезні черги безробітних, бачив їхні виснажені, бліді, покриті латанями обличчя, латану

одежу, драні чоботи. Ні, цього „інакше“ треба уникати, треба уникати всяку ціну.

Тому Штепсель працював за трьох. Ніяка робота йому важка, він завжди був при ній перший, а закінчував її останнім. Обличчя і з боєм у м'язах. Ніщо так прикро його не било, як коли хто з його товаришів гукав до нього: „Покинь це, не подужавш того підняти. Почекай, я тобі допоможу!“

На будівлі праця точилася гарячково. Великий будинок за контрактом треба було закінчити за двадцять тижнів, а вона намагалася збудувати його за десять; це давало економію в один день по кілька тисяч марок. Робітники теж брали у цьому бариші, бо одержували преміяльні — від десяти до двадцяти п'яти марок. Зате вони мусили в кожній хвилині сквалливості ставити на карту своє життя.

Нічна зміна. Штепсель прийшов на роботу ставати цілий день він почував себе не гаразд, голова боліла, уста неслими і все тіло було як сущільна рана.

То й сталося те, що й мусило статися. Коли він, уже раз за своє молоде пролетарське життя? — хотів якийсь занадто важкий для себе тягар, прийшов йому на допомогу великий куцак, що потрапив до народу велетенів, і роздавило його. І в останнє він побачив, як без кісток довга рука великого крана гукалово помахала йому: „Штепсель, ніколи не буде з тебе путящого робітника, куцаче ти, куцаче!“

Після того огорнула його милосердна темрява і закрилася. „Хоре серце“, констатував лікар. „Хлопечко ніколи не був працювати на такій тяжкій роботі!“

А мати зауважила йому своїм важким язиком, чись: „З чого мусили 6 ми тоді жити, пане докторе?“ Доктор не відповів їй.

І тепер у перше в Штепселевім житті виявилось, що зріст все ж мав таки щось корисного. Замордоване тіло поклали в дитячу труну, а кожне ж добре знає, що труни дешевші, ніж великі.

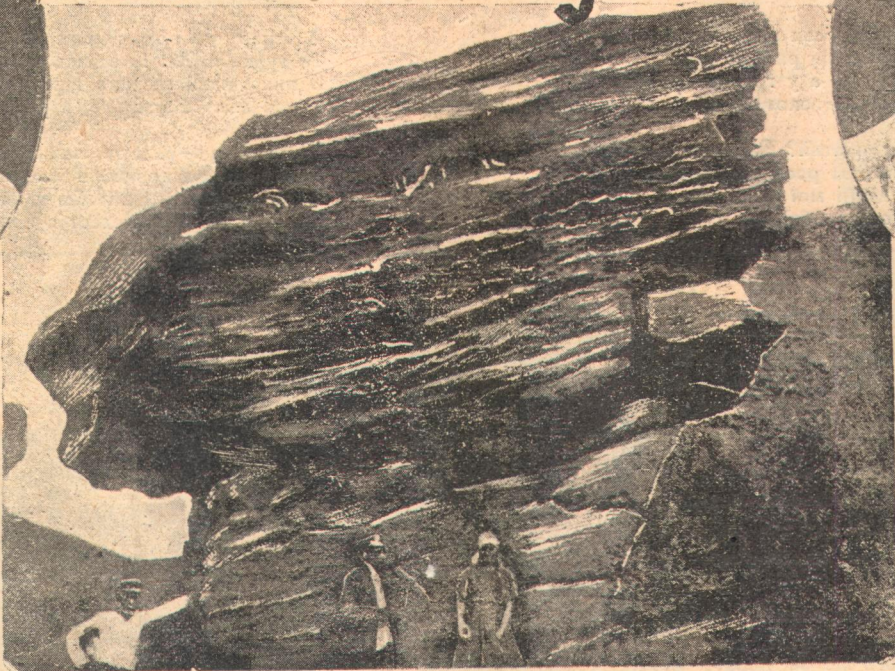
Бачили Могилищину

Геолог
Кивирський.

Геолог
Вержиківський

Скеля еолового походження в Пісківцях біля Могилів-Подільського

ВІДБАЧИЛИ
чи коли не
виповзе село
Могилищина?

Відає приходить
з сходу, з чим
Могилів-
щину? Коли
вона відома
з віноградни-
ми збочах, не-
тополів
дні до-
доріжок,

повзуть по схилах і поважність білих хат, роски-
тут, то-там, з котрих над одною, двома маячить чер-
воний прапор.

Але не в цім багатство Могилищини!

Віноградним берегом колінчастим і у всій узбережній смузі
низка корисних копалин: фосфорити, цементові мергелі,
каміння, гончарні глини, крем'яниця (рід жорнів),

трепел і багато ріж-
номанітних буді-
вельних матерія-
лів як напр. граніт,
сиїніт, пісковці,
опока, лупаки, вап-
няки і т. і.

Долини річок
Могилівських захо-
вують в собі велику
кількість жорнових
пісковців та особ-
ливі роди крем'яни-
стих пісковців, про
які геологи Поді-
ля до цього року
не знали.

Взагалі долини
річок багаті покла-
дами. Тут є багато
ріжноманітних га-
тунків кристалічних
пород, а також і фар-
форова глина.

В околицях Ба-
ру, Ялтушкова і
Мурафи знайдено
запаси торфу в кіль-
ка мільйонів пудів.
Це при незначній
кількості лісів в
майбутньому відо-
грає значну роль,
що-до опалення, бо
попередні підрахун-
ки показують, що
близкість залізниці
та гарна якість

Окривконком асигнував для цього сім тисяч карбованців.

Це обслідування не тільки поповнить відомості про геологію
Могилищини, про її багатства, але вже дало і дасть практичні
наслідки.

Біля станції Могилів при розробці і обслідуванні ґрунтів
виявлено біля сто тридцяти мільйонів пудів цементної си-
ровини.

Це дасть змо-
гу окривконкомові
здійснити свою по-
станову, що-до від-
криття цементного
заводу.

Між іншим,
співробітником ге-
ологічної партії
Кривіцьким встановлено порушення
нормального заля-
гання порід біля
Могилива і в інших
місцях.

Ця дислока-
ція, на думку ге-
олога Вержиків-
ського, свідчить про
те, що залягання
гірських порід да-
леко не таке спо-
кійне, як це гада-
лося раніш.

На Могилищи-
ні починається
розробка нових по-
кладів, а це збагачує
округу.

Готуючись до
10-ліття Жовтня
трудяща Могили-
щина одноголосно
скаже:

— Радянський
Уряд нас веде по
шляку невпинного
зросту!
Микола Степанюк

торфу зроблять
його дешевим
і вигідним па-
ливом.

Це не фантазія
і не догадки, а ціл-
ком обосновані
дані, бо зараз в ок-
рузі переводиться
під керівництвом
геолога - професора
Вержиківського
і його співробітни-
ка Кривіцького об-
слідування округи.

Скеля симурійських пісковців біля
м. Озаринців.

Скеля симурійського пісковця в Озаринцях
на Могилищині.

В ОСЕНИ

Ол. Ведміцький

То ціпів змагання, реви молотарки,
Трудовий то похід на рясних токах...
Я розвістав груди, а у грудях—жарко:
Сонячне проміння—золото в снопах.

Де ж ти наш крилатий? Забарився вітер,
А на грудях краплі росяно тремтять.
Знаю: теплий вечір мої роси витре
І пахуче сіно стане обнімать.

А тепер—до праці: реви молотарки—
То гудки артілі із села в село...
В них і наші гасла, в них і наші жарти,
І над всім—бідняцьке, зоряне—одно:

Наше сонце—радість, наше зерно—золото,
Нам і шлях широкий з мололих грудей...
... День збиває дзвінко з хліба позолоту,
Варітнів осінь в шелестах ночей.

КЛУБ ПАМ'ЯТИ ПИСЬМЕННИКА

Нарис

У ХАРКОВІ на Основі збереглися садиба і парк українського письменника Квітки-Основ'яненка, що народився 1778 року і тут писав свої твори.

Той будинок, де він народився, що збудували ще його діди козацькі полковники, не зберігся: його ще за царату

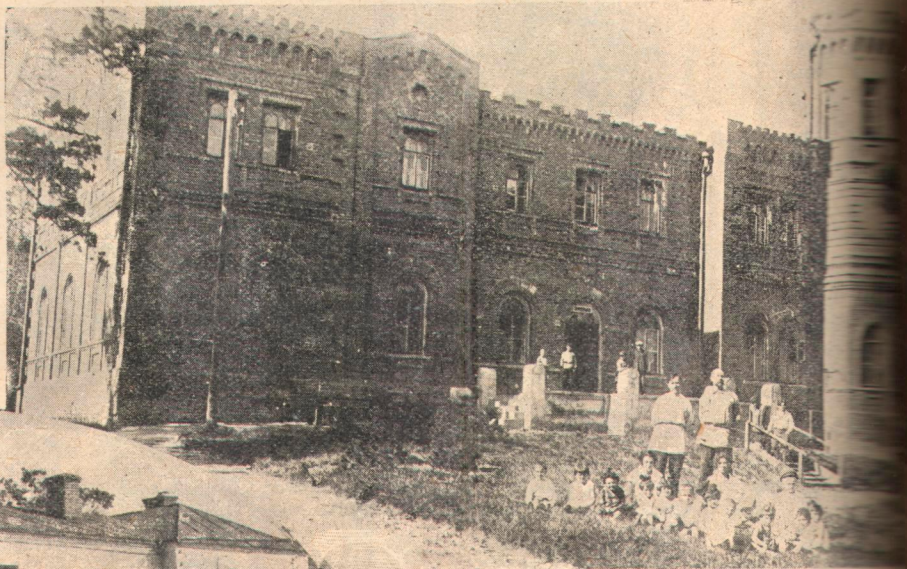

Школа

поруйновано на продаж, але червоніє проміж старих дерев Квіткинський будинок, збудований ще до поруйнування старо-світського будинку Квітків. Збереглися й деякі будинки, де проживали службовці, стародавня брама, кам'яний паркан та церква.

В головному будинкові робітничий клуб, а в останніх—книгозбірня та українська школа... Підчас війни дуже пошкоджено парк та дісталася не мало лиха й будівлям, що його часто займали військові частини, рубаючи сосни й дуби на паливо. Та й мешканці Основи приклали свою руку. Тільки ледачий не р'явав на дрова старих велетнів, а за молоді дубки й говорити нічого: все знищено, скрізь сухостій та пеньки.

Але незабаром старий сад поправиться: його доведуть до порядку. Зараз засівають травною, підсаджують молоді дерева, чистять стежки. Зроблено квітники. Доведуть до ладу й помешкання, їх будуть ремонтувати, та вже й давно час.

Будинок робітничого клубу

Цей весни збудовано літній театр на глядачів, та вже закінчено спортивний майданчик.

І будинок де жив письменник, і сад, що бачив козацьку старшину, той сад, що мав вовчу нору, бо по кутках паркану були прикуті вовки, та й живіть нашим робітникам, нащадкам панських будинків, що раніш напевне жили тут у цих місцях.

А зараз сотні молоді, щовечора йдуть у клуб, де грає музика, де є кіно, театр.

В клубі є книгозбірня та різні гуртки, де притягають до себе молодь, і відіграють значну роль в культурному житті Основ'янського району.

Можна різно дивитися на письменника Квітку-Основ'яненка, але не слід забувати, що він один з перших звернувся на українську мову та літературу не ради жартів та сміху, а на силу, що мала зробити величезний вплив на його сучасників, що мали свою мову, але не мали справжньої, власної літератури та шкіл українською мовою.

Так, цей письменник думав про це все інакше, ніж ми думаємо і робимо ми, але та його робота мала велике значення для майбутнього і для нас.

І те, що в його палаці брешуть українська мова, що в його помешканнях вчать по українському школярі, це велика перемога для міста нашому письменникові, що тоді писав українською мовою. А твори Квіткини це й зараз ми читаємо і мабуть і в майбутньому його п'єси ставлять аматорські гуртки на місцях.

Наркомосвіти і краєва інспектура охорони пам'яток України вже заборонили руйнувати старий стильний будинок.

Ворота у кол. Квітчинському парку.

брами й мур, що стоїть навколо парку, та взяли, під охорону й самий парк. Бо ці всі місця зв'язано з життям письменника Квітки.

Тепер можна бути певним, що будинок та парк не загинуть, що їм не загрожує в недалекому майбутньому ніяка небезпека, бо Радянська Влада зуміє припинити всі наміри тих, що за браком знання та освіти трохи не знищили в пень стару садибу письменника

П. Оленич-Гнененко

Бібліотека-читальня.

Юрій Жилко

КАМ'ЯНА БАБА

Уривок з поеми.

Первісної уламок скелі
Різем натхеним хтось покарубав,
І серед степу—дикої пустелі
Ватаг орди її тут закопав.

І ти тепер з височини могили
Спокійно дивишся, як дні за днями йдуть,
Лиш карбами новими тебе вкрили
Віки, верстаючи свою безмірну путь...

Приходили і знов зникали орди,
Стиналися, з мечів лилася кров,
Покривджені вставали, падав гордий,
І воцарялися тирани знов...

Степи всі тирса срібна полонила,
Аж поки не прийшов сюди ратай,
І скоро, скоро золота пшениця вкрила
Увесь широкий та невільний край...

А ти стояла та дивилася понуро,
Як там, за ставом, на горі,

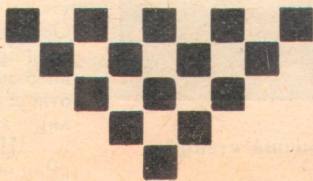
Зростали горді білі мурі...
Та як хилились злидарі.

І от із примхи деспота нового
Покинути могилу довелось тобі
Й за муrom парку молодого
На варті стати на горбі.

І знову дні пішли за днями...
Зростали в парку молоді дубки...
Та все хилилися перед панамі,
Хилилися терпіли кріпаки...

А ти усе над шляхом чатувала
Та стежила за тим, що на селі...
Не раз там мати сина виряджала
В сибір, або ж у москалі...

І ти колись вночі підслухала розмову
І таємницю вірно зберегла...
Вогнем ненависти пашило кожне слово.
(Були ці гості пізні із села).

ДОСВІДНО-АГРОНОМІЧНА СТАНЦІЯ == НА ДАЛЕКІЙ ПІВНОЧІ ==

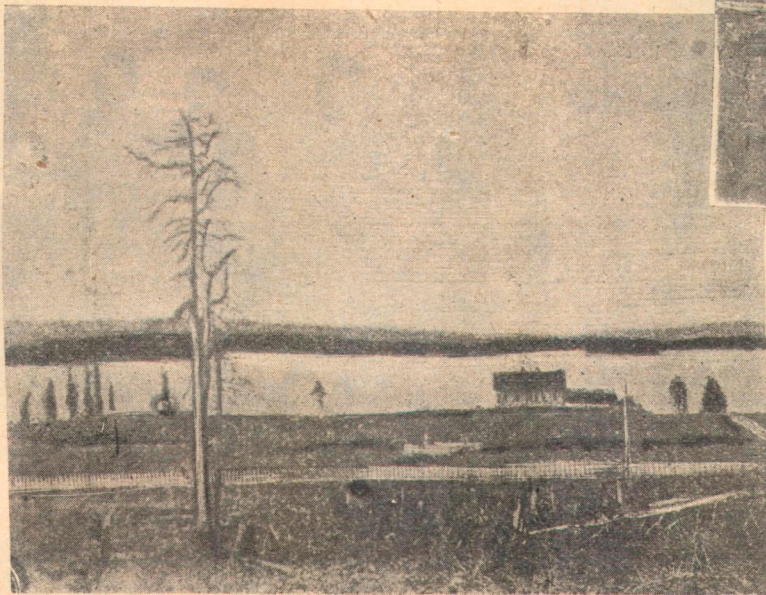
Стаття прив.-доц. А. В. Федосова.

В 2-х верстах на південь від ст. Хібіни, Мурманської залізниці, себ-то в 140 верстах за полярним колом, на 67° 44' північної широти, лежить ця станція, що належить колонізаційному відділові Мурманської залізниці, що є справжнім „нервом“ Кольського півострова.

Початком організації цієї станції треба вважати 1922 рік, коли за почином проф. Н. І. Прохорова, керівника ґрунтового-ботанічного відділу Північної Науково-Промислової експедиції, було розпочато в перше розкорчування, обробіток і засів, на невеликій ділянці землі, де в наступному 1923 році колонізаційний відділ, спільно з відділом прикладної ботаніки Держ.-Ін-ту Досвідної Агрономії, почав уже систематично провадити роботи в галузі сортоспробування. В 1924 році, що є роком практичних колонізаційних заходів, поблизу станції Хібіни було остаточно організовано хібіньський досвідний пункт з устаткованою агро-метеорологічною станцією і відкрито його філію поблизу м. Коли; а в 1925 році, крім того, відкрито 3-й досвідний пункт по культурі бодог, поблизу станції Лоухи в Північній Карелії.

Завідателем станцією, з моменту її заснування, перебуває агроном І. Г. Ейфельд і завдяки його постійним піклуванням станція тепер ана і трохи не гірша від європейських закладів цього типу. Не вважаючи на короткий термін її існування, ми маємо вже цілу низку матеріалів, дуже цінних, як з наукового, так і з чисто практичного погляду.

Посамперед треба відзначити, що той поширений погляд на Кольську Північ, як на край суворий, туманний, сірий і безконечно дощовий, де неможливі ні хліборобство, ні скотарство, — далеко не відповідає дійсності. Коли загалом клімат

Переселенський пункт
ському півострову

Мурманського краю і
від теплої океанічної течії
фштрема, то все ж лише
безперервному полярному
що триває тут з половини
до кінця липня, безперерп
період продовжується
що стає цілком можли
сько-господарська кта

Не вважаючи на те, що у Хібінах лежить ще в травні місяця, і полярне озеро Імандра ляється від криги до кінця червня, ми спосте-

кінці червня температуру до $+20^{\circ}\text{C}$, в липні до $+25^{\circ}\text{C}$, в серпні до $+25^{\circ}\text{C}$, і в вересні до $+15^{\circ}\text{C}$. Протягом місяця мінімум t^0 падає вночі до $+5^{\circ} - +1^{\circ}\text{C}$. Амплітуди коливання температури показують нам на такий характер клімату в Хібінах, але все ж пероду з мінімумом вищим -2°C дорівнюється в 105 днів, що й дає змогу обробляти більшість городніх культур.

250 Кількість опадів у Хібінах за ці ж 4 місяці не м.м., а відносна вологість дорівнюється вологості Сибіру і ніяка від вологості Ленінградської знову таки спростовує звичайну думку про вологість Мурманського краю.

Беручи на увагу, що типічними і прихліборобства ґрунтами є тут піськово-попільняки, так звані „карликіві попільняки“, доводиться вважати, що в деякі роки на ріст і розвиток окремих груп фатально може впливати не тільки недостатнє зволоження, а й недостатнє тепло. Інакше, наприклад, засіви Кольського півострова можуть терпіти від засухи, що й довелося спостерігати особисто в останньому 1927 році, коли при відсутності опадів за період з 15 травня по 15 червня середньмісячна температура досягала $+36^{\circ}\text{C}$.

Сортоспробування, що його переводить протягом низки років над великою кількістю сіннєвого матеріалу, одержаного як з півночі Європи, Азії та Америки, так і вирощеного показало, що обробіток вівса, ячменю і озимого зерно, через кліматичні умови не може грати ролі в сільсько-господарському побуті переселення як ціх зернових, зібраних в зеленому вигляді для укоси сіна, що повністю розв'язує харчову Основною культурою безперечно в овес, а з півночі — сибірський польовий горох, що досягає тут висоти. З харчових трав добре вдаються і дають отаву: конюшина шведська та червона, тимothy, люцерна, люцерна, пірий і неостистий костир.

Що до картоплі, то ранні її сорти, як „Рання рожева“, „Епікур“, „Шоститижнева“

Ерфуртська цвітна капуста на досвідно-агрономічній станції
в Хібінах.

правильного пророщування можуть на Кольських півостровах такі ж високі врожаї, як і в Ленінградській області. Останнє в значній мірі відноситься і до корнеплодів, до брукви (до 3½ кіло завважки), ріпи (до 1½ кіло) культури на півострові—і до турнепсу (до 2½ кіло).

Висхідність городніх культур також цілком удаються на ділянці станції і її Кольської філії, і тепер уже визначилися стійкі і врожайні сорти: капусти качанної і цвітної, брукви, буряків, ріпи, моркви, редьки, гороху, цибулі, малини та суниць. Нарешті, дуже показовим у розуміння природних умов Мурманського краю є пишні аїстри, левконії, лобелії, ромашки і братки, що їх уже районі підряд культивують в ґрядці при будинковій досвід-ній станції.

Під час сортоспробування, станція за допомогою низки науковців нашого Союзу заклала колекційні розсадники численні досвіди чисто прикладного характеру, що дають низку чинників, від чого залежить ріст, розвиток і врожайність тієї або іншої рослини. Наприклад: географічний проф. Вавілова (208 номерів), вплив мінеральних угноєнь на ріст і врожайність, вплив рідким гнійним угноєнням, різні способи санопрощування картоплі, спроби обробітку вівса по способу обробітку віко-вівсяної сумішки і багато

роботи Лоухського болотного досвідного пункту також набувають значіння, бо, вважаючи на малу продуктивність сенокосів і крайню їхню обмеженість на півострові, скотарства, крім оленеводства, цілком залежить од штучних луків і садження харчових корнеплодів. У році було переведено перші меліоративні роботи на комплексному мулистоторфяному болоті і в наступному році поставлено низку досвідів для вивчення впливу мінеральних угноєнь, досвідів по культурі однолітніх

харчових сумішок, вівса і корнеплодів. Тепер уже вияснилося, що культура однолітньої сумішки менш рентабельна, ніж культура вівса в перший рік обробітку болота, бо овес дав 130 пуд, з гектара доброго сухого сіна; крім того, азотисте угноєння (салітра) сильно збільшило врожай корнеплодів, причому турнепс і бруква дали врожай коло 3½ тис. пуд. з гектара. Всі ці досвіди говорять про потребу продовжувати меліоративні роботи, щоб підготувати колонізаційний земельний фонд, придатний для заселення.

Значіння Хібіньської досвідної станції зростає ще більше, коли ми згадаємо, що низка експедицій: академіка Ферсмана, А. Лабунцова та Р. Самойлова і, нарешті, проф. Борисова встановили наявність покладів апатиту (що містить багато фосфору) в Хібіньських горах, коло містечка Раввумчорра, що досягають кількості понад мільон тонн. Такі величезні запаси мінерального угноєння дають, нарівні з лісовими та рибними багатствами, найширшу можливість для успішного заселення Кольського півострова. Не дарма ж у найближчі 10 років сюди вирішено розселити не менш, як 200 тис. переселенців.

І тепер уже переселенці починають осідати в цьому казково-багатому краї, утворюючи низку нових селищ, починаючи з Повенця і до Мурманська, вздовж залізничної колії, і агрономічний персонал усіх трьох пунктів стає їм до помочи, не тільки інструктуванням, наїздами, в галузі їхньої біжучої сільсько-господарської діяльності, але й утворенням досвідно-показових городів, посилкою с.-г. реманенту та вирощеної розсади городніх рослин, а також розповсюдженням популярної с.-г. літератури.

Дуже плодотворча діяльність досвідних пунктів колонізаційного відділу Мурманської залізниці дає тверду певність, що далекий і хмурий Кольський півострів, край багатомісячної ночі, що недавно ще вважався неродючим—стане країною нової, невиданої ще, полярної сільсько-господарської культури.

А. Федосов

Двохтижневик ощадження.

Реклама на вулицях Харкова.

У ГОНЧАРІВ

Нарис Гр. Сегала

НОВА культура відбивається рішуче в усіх, навіть на речах широкого вжитку. Так, наприклад, в хатньому господарстві чим раз більше починає поширюватися алюмінівий посуд. Дуже часто можна побачити на кухні блискучу алюмінієву каструлю, що стоїть поруч чорного від густої сажі простого глиняного горщика.

Однак, алюмінієвий посуд не настільки дешевий, щоб ним могли користуватися всі і через те більшість наших хатніх господарок ще продовжує вживати глиняний посуд.

Виробництво глиняного посуду, що інакше зветься гончарним, ще дуже в нас поширене.

* * *

На Кременчукщині, недалеко від срібистої стрічки Дніпра, лежить під високою зеленою горою невеличке село Скубіївка.

Скубіївка не тоне ні в хлібних полях, ні в кучерявих зелених садках. Її мешканці не хлібороби. Вони також і не рибалки, не вважаючи на близькість Дніпра, що тече тут же, під боком.

Скубіївці, що живуть на глинистому ґрунті, живуть з гончарного ремесла. Їхні діди, їхні прадіди теж були гончарами. Виробництво глиняного посуду—це родова професія скубіївців.

Виробляють скубіївці миски, макітри, глечики, іграшки для дітей—„коніки“.

Кожний скубіївець має свою майстерню. А в тім, звичайна хата і є ця „майстерня“.

Здобуту з дев'яти-сажневої глибини глину круто замішують і

Сухий посуд складають у гончарну піч

Макітри перед палінням підсихають на сонці

подають на верхню частину робочого варстатку, звесється „колом“.

Спідне колесо його пускається в рух, глиною, сполученою з водою спеціальною віскою.

Коли крутиться варстат, майстер своїми руками надає потрібні форми і розміри глини, що так само час безперервно витісняється.

За кілька хвилин уже готова.

В Скубіївці в усіх будинках скрізь лежить глиняний посуд. Він сушиться протягом двох діб після виробництва.

Висушений посуд потім фарбують.

Мені довелося відрігати виробництво посуду в кількох дворах.

В одному з них

Майстерня гончара—на „колах“ виробляють глечики

обливала молода руська Марійка, небога Михайла Величка.

Марійка облила велику тикву сумішшю руди й оливи до половини покрити яскравим жовтим глянцем.

Зеленою у дівчини вийшла миска, коли облила її оливою з перепаленою міддю.

Нарешті, добрих дві сотні різного посуду було пофарбовано в жовтий, рудий та інші кольори. Дядько Михайло заставив велику піч посудом і запалив вогонь. Почалося обпалювання. Готовий посуд, навантажений горщиками, дуби, везуть униз по течії,—на Кременчук, пропелетровське, Херсон.

Узимку посуд і сушать і обпалюють у майстерні, де температура понад 30°.

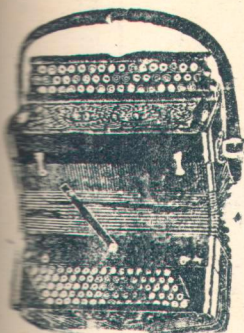
Дядько Михайло розповідає, що за день виробляє 200 штук посуду.

— Кожну тисячу штук ми продаємо за 110 карб. За місяць заробляєш 70—80 карб.

Дядько Михайло жаліється, що тепер стали матеріали, що ледве заробляєш на них.

ЕДИНСТВЕННОЕ В С.С.С.Р. ПРОИЗВОДСТВО НАРОДНЫХ МУЗЫКАЛЬНЫХ ИНСТРУМЕНТОВ

ВИНОГРАДОВА И. Д. в Москве

как-то: БАЛАЛАЕК, ГИТАР, МАНДОЛИН и др. струнн. инструментов, ВЕНСКИХ 2-х и 3-х рядных ГАРМОНИЙ 4, 6 и 8 планочн. с заемными басами. БАЯНЫ в 90 и 100 басов ПОЛУБАЯНЫ в 56—72 баса, а также материалы для всех музыкальных инструментов. Работа производится исключительно высококвалифицированными мастерами.

Заказы выполняются с полной гарантией как за прочность, так и за изящество, так как изготовля-

ются из наивысших сортов материала и продаются по весьма умеренным ценам, а потому не имеют конкуренции.

Прейс-курант высылается за две 8-ми коп. марки. Заказы и письма направлять по адресу:

МОСКВА-ЦЕНТР, БОЛЬШ. СУХАРЕВСКАЯ ПЛОЩ. д. 9-4—ВИНОГРАДОВУ.

ВСЯКОМУ ПРИСЛАВШЕМУ ОДИН РУБЛЬ

ВЫСЫЛАЕТ 7 ПРЕДМЕТОВ
с фабричного склада коопартель

„ПРОБУЖДЕНИЕ“

Харьков, Кацарская 12—14.

1. Блок-книжку в глянцево картоне.
2. Альбом для стихов из цветной бумаги.
3. Блок-нот художественного исполнения.
4. 2 записных книжки, из них одна с карманом.
5. 2 общих тетради по 40 листиков.

Цены на все предметы ниже рыночных на 50%.

КАЧЕСТВО ХОРОШЕЕ.

Кроме означенного набора предметов за 1 рубль, высылаем более полные наборы своих изделий—№ 2 за 2 р., № 3 за 3 руб.

ДО СТАРИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ ЖУРНАЛУ „ВСЕСВІТ“

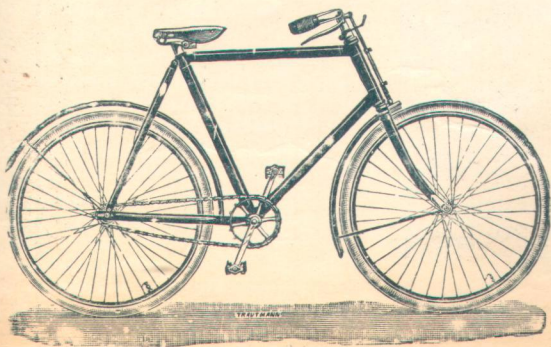
В зв'язку з перетворенням журналу „ВСЕСВІТ“ на тижневик, Видавництво газети „Вісти ВУЦВК“ повідомляє передплатників, що передплатили журнал на 12 місяців (січень - грудень) за крб. 4—80, що вони одержують журнал тільки до № 35 включно.

З свого боку Видавництво просить передплатників „ВСЕСВІТУ“ продовжити передплату. ВИДАВНИЦТВО „ВІСТИ ВУЦВК“.

Н. Д. БЕДУШ МАСТЕРСКАЯ ПО РЕМОНТУ ВЕЛОСИПЕДОВ

Коотлова (б. Большая Панасовка), № 36-б (трамвай № 5 и 6).

ПРИНИМАЕТ ТАКЖЕ В РЕМОНТ
И ИЗГОТОВЛЯЕТ
ХИРУРГИЧЕСКИЕ ИНСТРУМЕНТЫ
НИКЕЛЛИРОВКА.

РАБОТА ПРОИЗВОДИТСЯ С ГАРАНТИЕЙ ЗА КАЧЕСТВО.

Допускается рассрочка!

НОВ. ПАССАЖ № 9
Пр. Т во

Русск. „ШПАЛЕРЫ“

О Б О И
КЛЕЕНКА
РАМЫ
КАРТИНЫ
ГРАВЮРЫ
БАГЕТ
ОКАНТОВКА

Допускается рассрочка!

ПОРТРЕТЫ

увелич. с фот. карт. худож. отделанные, размер 18×24 сант.—6 р., 24×30—8 р., 30×40—12 р., 40×50—15 р., 50×60—20 р.

К кажд. портр. добавл. паспарту и от 3 до 6 шт. фот. карт. бесплатно. Исполн. добросовестное и аккуратн. Портретист Х. Литвин. Харьков, Лопатинский пер. д. № 13.

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ НА 1928

ВЕЛИКУ ЦЕНТРАЛЬНУ, ДОБРЕ
ПОІНФОРМОВАНУ ГАЗЕТУ

„ВІСТІ ВУЦВК“

З БЕЗПЛАТНИМ ЛІТЕРАТУРНО-
НАУКОВИМ ДОДАТКОМ

„КУЛЬТУРА І ПОБУТ“

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ: для установ
на 1 рік 18 кб.
на 1 міс.—1 крб. 50 к., для окремих осіб
на 1 рік—12 крб., на 1 місяць—1 крб.

ПЕРЕДПЛАТА ПРИЙМАЄТЬСЯ: в Головній конторі:
Харків, вул. К. Лібкнехта, № 11. В округах по всіх
представництвах „Вісти“, по всіх пошт.-телегр. конт.
України, всіма листоношами та в кожному кіоску
: : : : на залізниці. : : : : :